

Opinion:

KLIMAUNDERSØKELSE 2021

Gjennomført av Opinion for Framtiden i våre hender

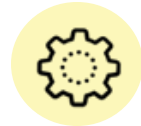
Mia Charlotte Harboe & Sunneva Kilsti

Prosjektinformasjon

OPPDRAKSGIVER

Framtiden i våre hender
Siv Elin Ånestad

METODE

En landsrepresentativ spørreundersøkelse, gjennomført på web.

FORMÅL

Undersøke befolkningens holdning til klima, miljø og etikk, og spesifikt tiltak for å løse bærekraftsutfordringer.

MÅLGRUPPE

Målgruppen var menn og kvinner over 15 år, bosatt over hele landet.

GJENNOMFØRING

Undersøkelsen ble gjennomført på web, i tidsperioden 28. mai – 7. juni 2021.

UTVALG

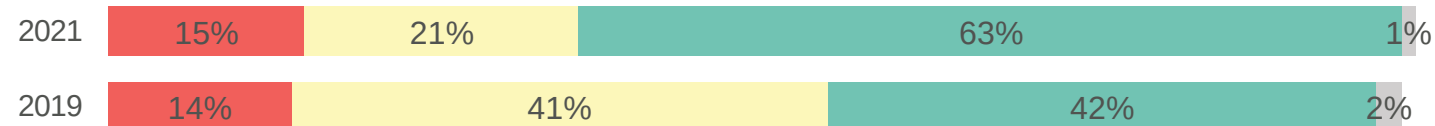
1014 har svart på undersøkelsen. Utvalget er vektet på kjønn, alder og geografi.

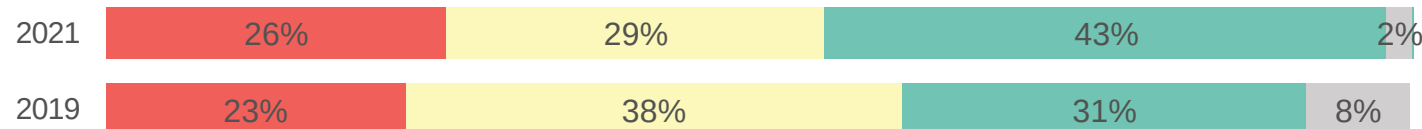
Sammenlignet med 2019

Jeg er villig til å redusere mitt forbruk av miljø- og klimahensyn

■ Passer dårlig / uenig ■ Verken eller / nøytral ■ Passer godt / enig ■ Vet ikke

Jeg ønsker meg heller/vil ha mer fritid enn mer lønn

Det er mulig å løse klima (og miljø-)problemene uten å reduserte vårt materielle forbruk

Respons Analyse gjennomførte i 2019. Antall intervju i 2019: 1011.

NB! Spørsmålsformuleringene, alternativer og skalabruk var forskjellige.

Respons Analyse:

- Bruker 6-punktsskala
- Utsagn man skulle være uenig/enig i

Opinion:

- Bruker 5-punktsskala
- Skulle vurdere om utsagnen passet som en beskrivelse av seg selv

n= 1014

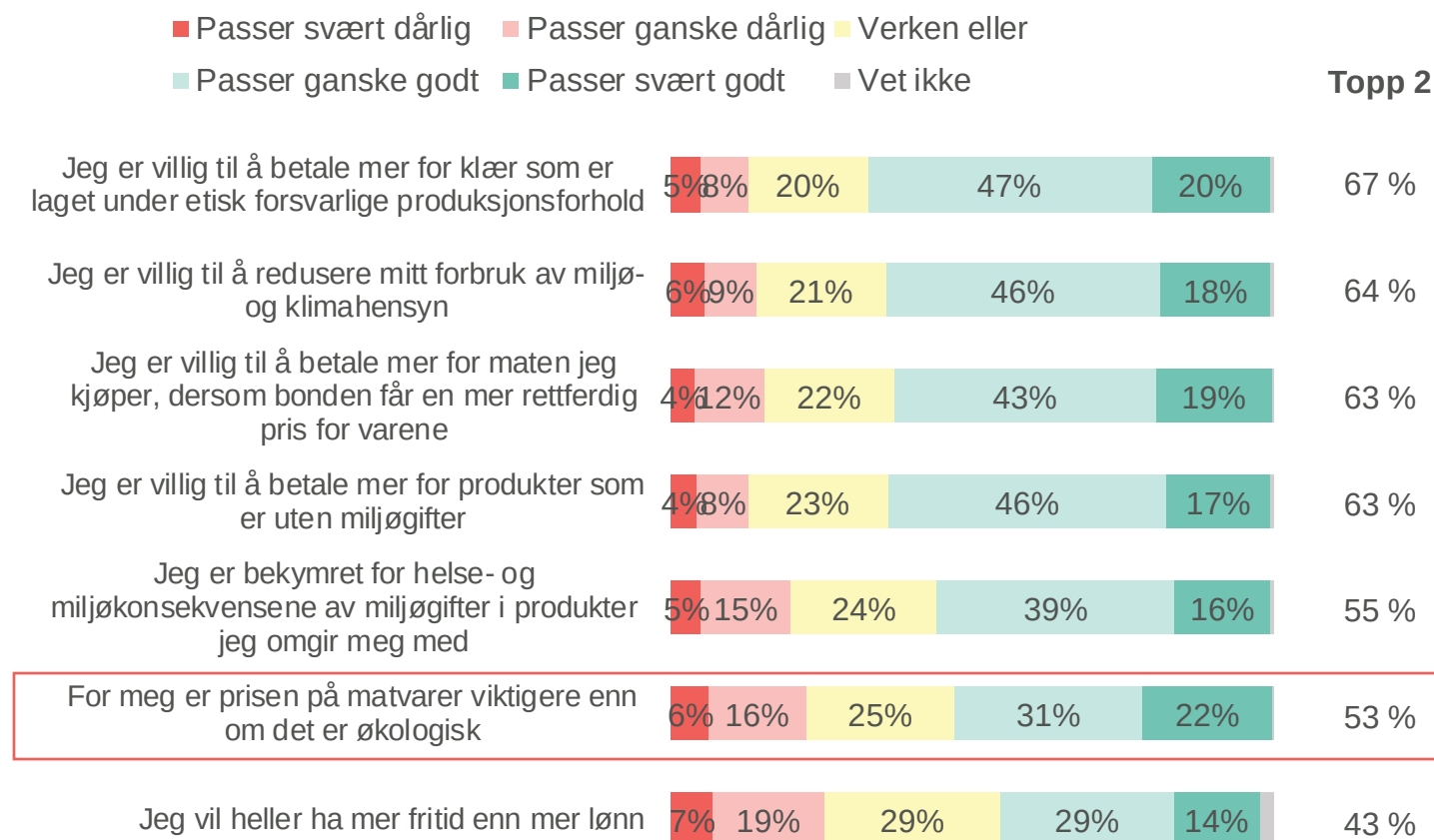
? Hvor godt eller dårlig passer disse utsagnene som en beskrivelse av deg?

Befolkningens adferd og holdninger

Over 6 av 10 er villig til å redusere forbruk og betale mer for etisk forsvarlig produksjon, uten miljøgifter og en rettferdig pris for bonden

Menn og lav utdanning

- 21 % av menn svarer at de ikke vil redusere forbruket sitt, versus 7 % av kvinnene. Lav utdanning er også en fellesnevner.
- De yngste, menn og med lavere utdanning er mindre bekymret for miljøgifter og er mindre villig til å betale mer for produkter av miljøgifter: Med høyere utdanning stiger gradvis både bekymring og villighet til å betale.
- Blant menn er 17 % ikke villig til å betale mer for klær som er produsert under etisk forsvarlige forhold (versus 8 % av kvinnene).

Alder og villighet til å betale for etikk og miljø

- Større andel 60-åringer er villig til å betale mer for klær produsert under etisk forsvarlige forhold, sammenlignet med de under 40 år.
- De yngste er i størst grad uenig i at de vil ha mer fritid enn lønn. Kan henge sammen med inntektsnivå; sig. større andel blant de med under 600 000 kr i husstandsinnkomst svarer at de heller vil ha mer lønn, sammenlignet med dem som har over 1 million i husstandsinnkomst.
- 29 % av de over 50 år svarer at de er uenig i at pris er viktigere enn om produktet er økologisk – versus 17 % blant de under 50 år.

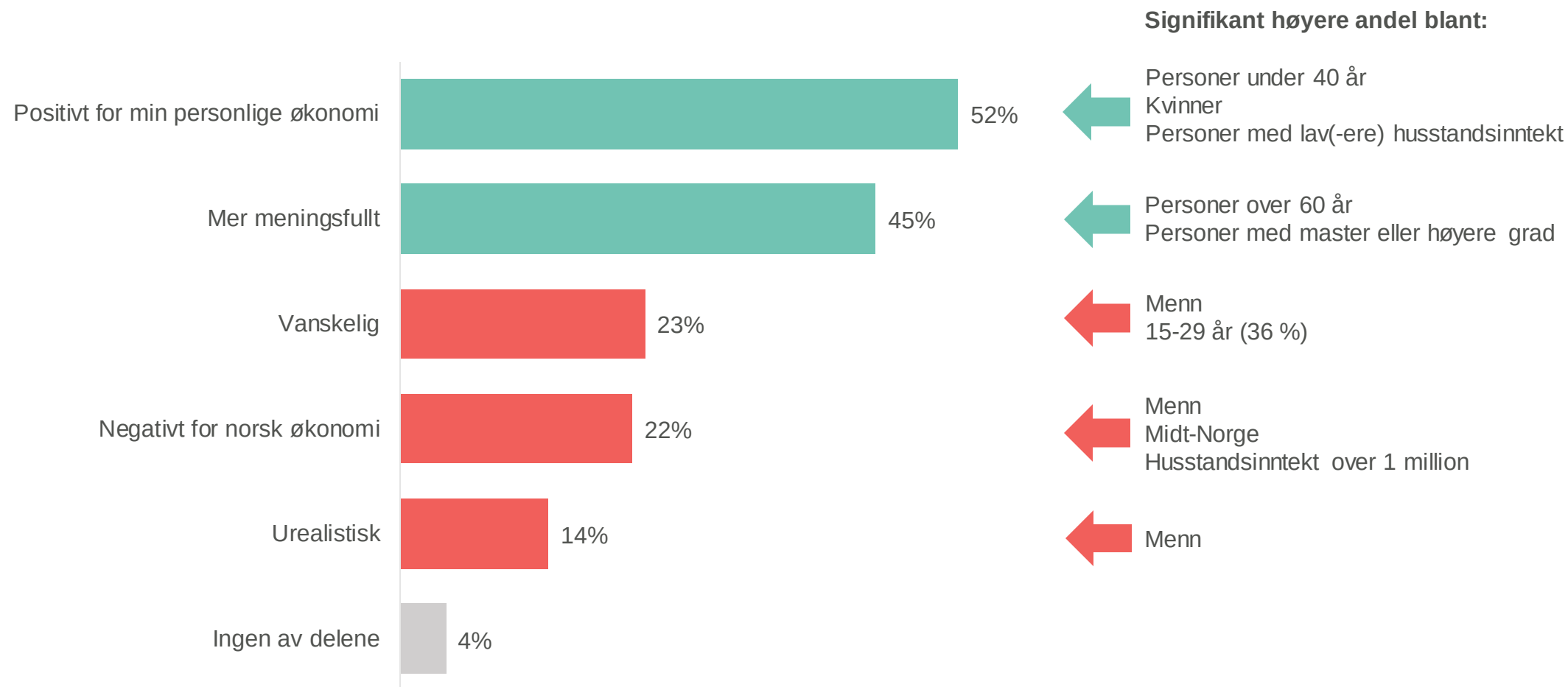
Oslo er ikke villig til å betale mer for mat for bonden sin skyld: 24 % av Oslo-boerne er uenig i dette.

n= 1014

? Hvor godt eller dårlig passer disse utsagnene som en beskrivelse av deg?

Størst andel er enig i at et liv med mindre forbruk hadde vært meningsfullt og positivt for egen økonomi

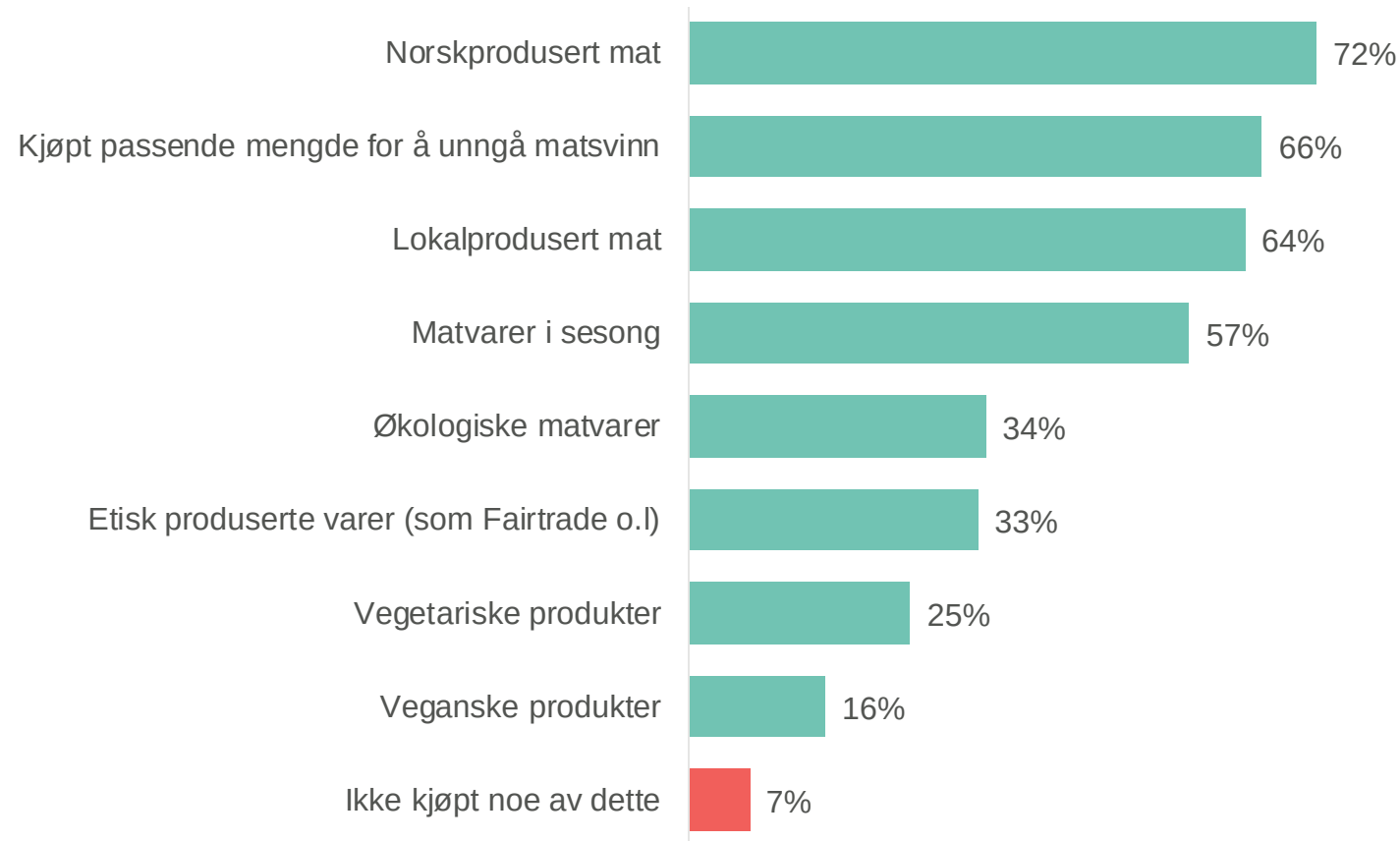

n= 934

? Et liv med mindre forbruk hadde vært: Kryss av for alle du er enig i.

Norskproduserte matvarer, mindre matsvinn og lokalprodusert mat er topp 3 matvarer nordmenn har kjøpt av hensyn til miljø og solidaritet

Fra andre undersøkelser vet vi at norsk landbruk generelt har høy tillit med tanke på både kvalitet og dyrevelferd. Jo mer lokalt, jo sterkere er assosiasjonen og tilknytningen.

I fjor undersøkte vi betalingsvilligheten for ulike merkeordninger innen dagligvare og fant at **Nyt Norge** har størst betalingsvillighet. Igjen ser vi at det å støtte norske bønder er viktig for folk, og tilliten til norsk landbruk er generelt høy både med tanke på kvalitet og dyrevelferd.

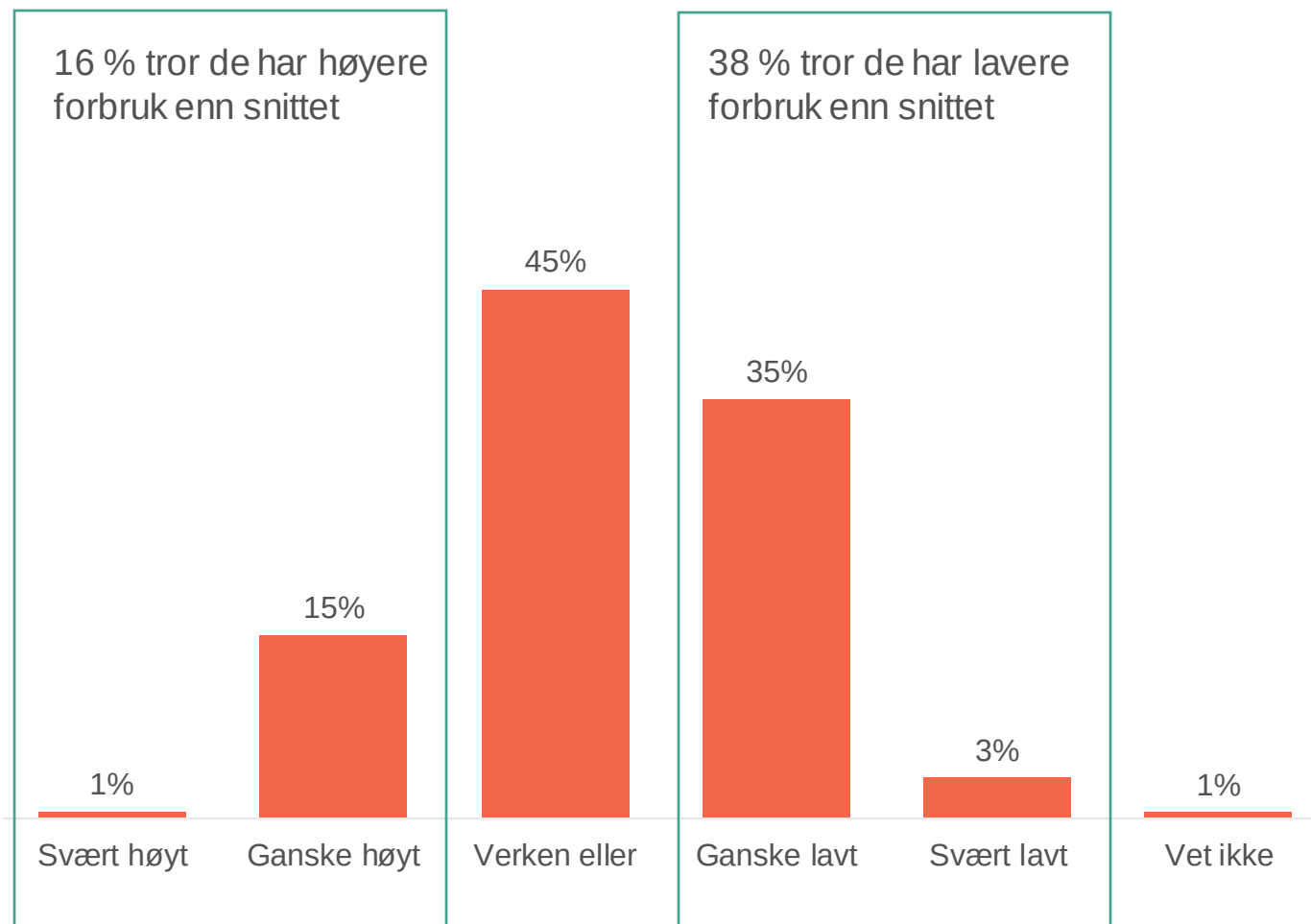

I tillegg er matsvinn noe «alle» nordmenn er opptatt av. Forbruker og bærekraft 2021 viser at 81 % ofte eller alltid bruker opp matrestene sine – en blanding av adferd og intensjon.

Merk at større andel kvinner svarer at de har kjøpt alle alternativer på listen, versus menn.

1 av 3 tror de har et lavere forbruk enn gjennomsnittsnordmannen, mens halvparten tror de ligger på snittet

Halvparten oppgir at deres generelle forbruksnivå er på linje med en gjennomsnittlig nordmann.

- 16 % tror de har et høyere forbruksnivå
- 38 % tror de har et lavere forbruksnivå

Hvem tenker de har et lavt forbruksnivå?

De yngste og eldste tror de har et lavere forbruksnivå enn personer mellom 30-49 år. Det stemmer godt overens med tall fra Forbruker og bærekraft 2021, hvor flere over 60 år oppgir at de har en bærekraftig livsstil. I tillegg vet vi at inntekt og forbruk henger tett sammen – noe som forklarer også de yngste sitt generelle forbruksnivå sammenlignet med de over 30 år.

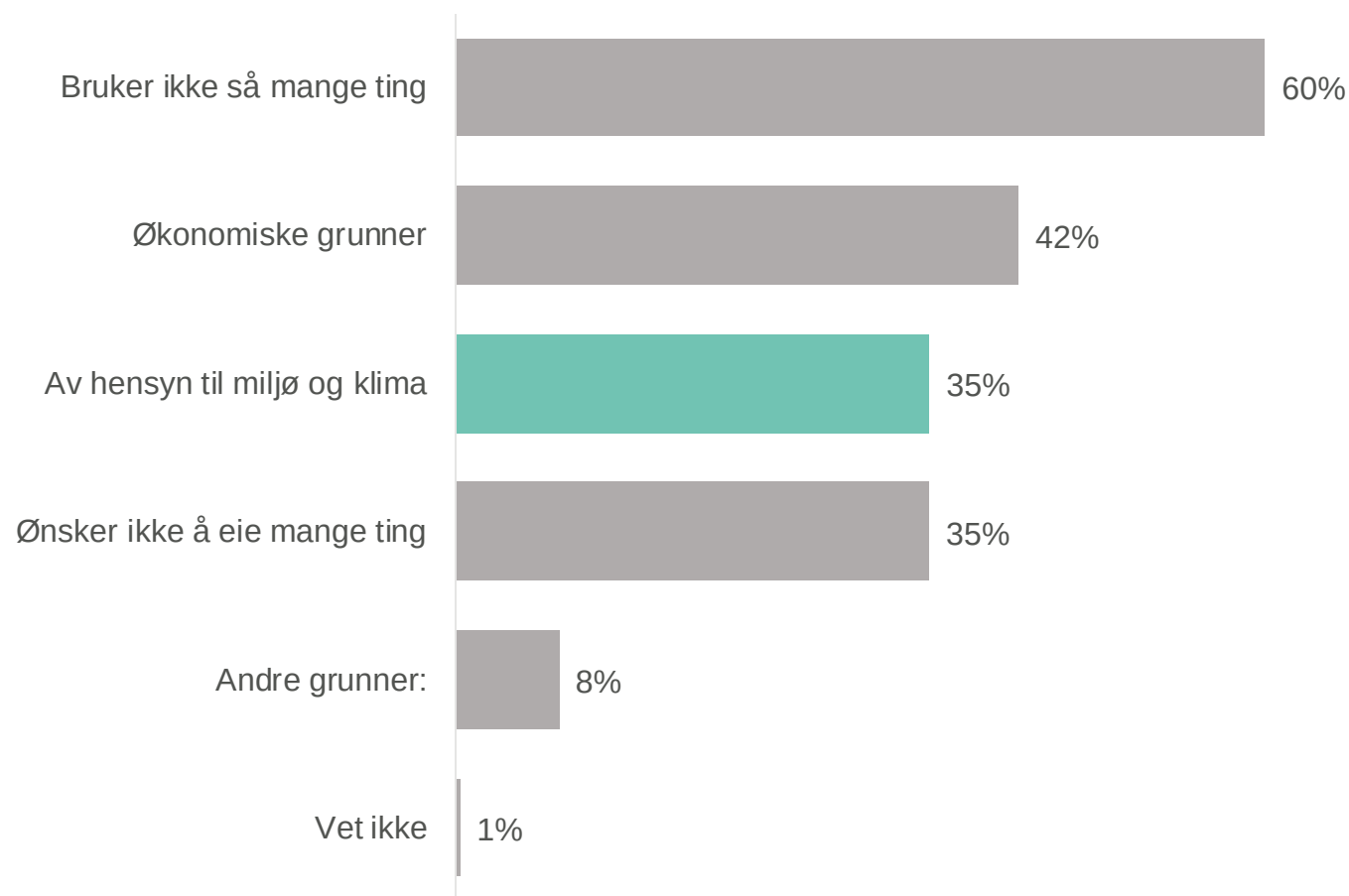
Nordmenn flest vet neppe at dersom alle i verden hadde levd som gjennomsnittsnordmannen, hadde vi trengt 3,5 jordkloder for å dekke behovet.

n= 1014

? Hvordan tror du ditt generelle forbruksnivå er, sammenlignet med en gjennomsnittlig nordmann?

Hovedårsakene til lav forbruksnivå er økonomi eller manglende behov for ting – 1 av 3 har miljø og klima som årsak

Hovedårsaken til å ha et lavere forbruksnivå er at man ikke bruker så mange ting. Signifikant større grad av de over 60 år oppgir dette som årsak til lavt forbruk.

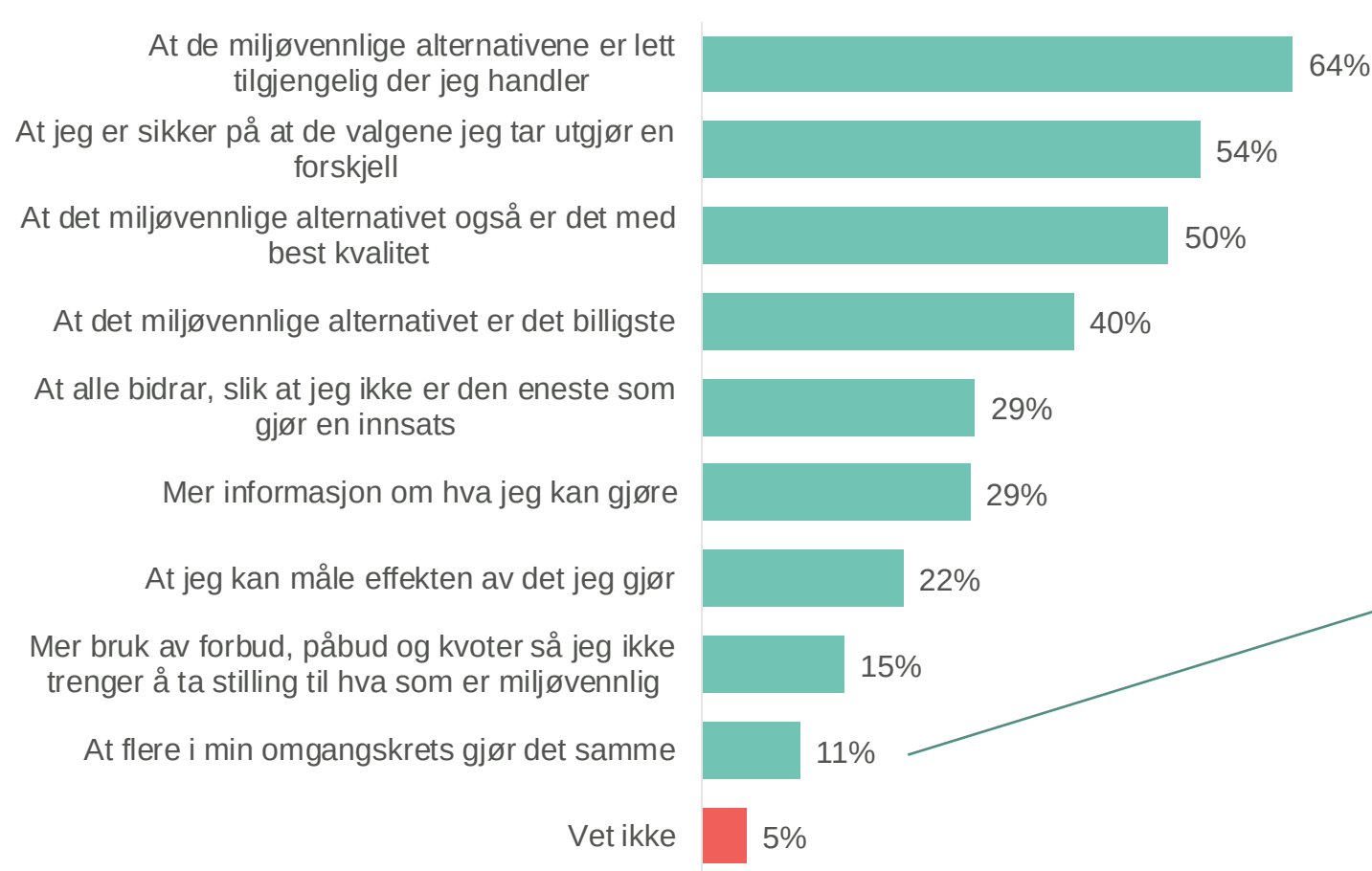
Økonomi er også en betydelig årsaksforklaring. Signifikant flere unge (15-29 år) og de med lavere inntekt svarer dette.

Hvem er de som har miljø og klima som årsak? De med mastergrad svarer i større grad at hensyn til miljø og klima er årsaken til at de har kjøpt færre ting. Dette er personer som ofte har råd til et høyere forbruk, men av hensyn til miljø, klima og etikk velger å ha et lavere forbruk.

Andre grunner som nevnes er sparemål eller at man allerede har nok ting.

De miljøvennlige valgene motiveres av tilgjengelighet, at de har en betydning og utgjør alternativet med best kvalitet

2 av 3 mener det som motiverer mest er at de miljøvennlige alternativene er lett tilgjengelig der de handler – det skal være lett å velge de gode løsningene, og de gode løsningene kan gjerne gjøres på «autopilot».

Halvparten motiveres også av troen på at valgene gjør en forskjell og at de miljøvennlige alternativene også er dem med best kvalitet.

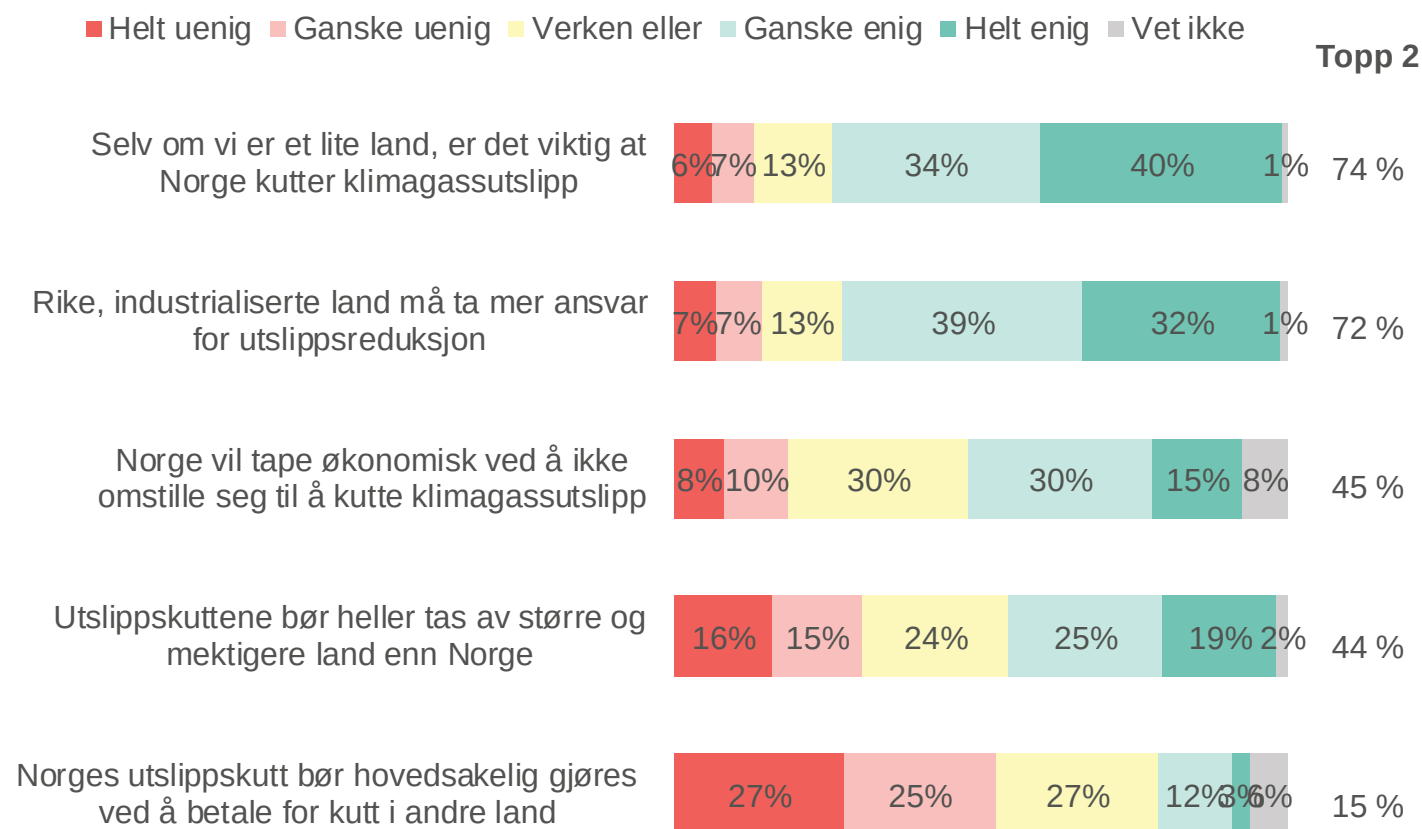
Selv om nordmenn selv ikke oppgir at omgangskrets motiverer, vet vi at de som har venner og bekjente som snakker om bærekraft (og de dermed tror er opptatt av det) har større sannsynlighet for å ha en mer bærekraftig livsstil.

A photograph of a field of wildflowers, including red, yellow, and blue blossoms, with a semi-transparent red rectangular overlay in the lower right. The word "Omstilling?" is written in white text on the red overlay.

Omstilling?

7 av 10 mener det er viktig at Norge kutter klimagassutslipp, og at rike industrialiserte land må ta mer ansvar for utslippsreduksjon

Utsagnet med mest polarisering er om større og mektigere land bør ta utslippskutt, sammenlignet med utslippskutt i Norge – i tillegg til hvorvidt Norge taper økonomisk på å ikke omstille seg, eller hvordan kuttene skal gjennomføres.

Menn og lav utdanning

- Blant menn er 19 % uenig i viktigheten av at Norge kutter klimagassutslipp, versus 7 % av kvinnene. Flere menn er også uenige i at rike, industrialiserte land må ta mer ansvar.
- Blant personer med høyere utdanning svarer 43 % at de er uenige i at utslippskuttene bør tas av større og mektigere land enn Norge – størst andel enige blant de med lavere utdanning.
- 23 % menn mener Norge ikke taper økonomisk på å fortsette å slippe ut like mye CO2 (versus 14 % av kvinnene).

Alder og holdning til omstilling

- De yngste mener i størst grad at Norge kommer til å tape økonomisk på å ikke omstille seg (11 % av 15-29 åringer er uenig, sammenlignet med mellom 19-22 % i de andre aldersgruppene).

n= 1014

? Mange land, inkludert Norge, har bestemt seg for å kutte klimagassutslipp for å bidra til å holde global oppvarming under 2 grader. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

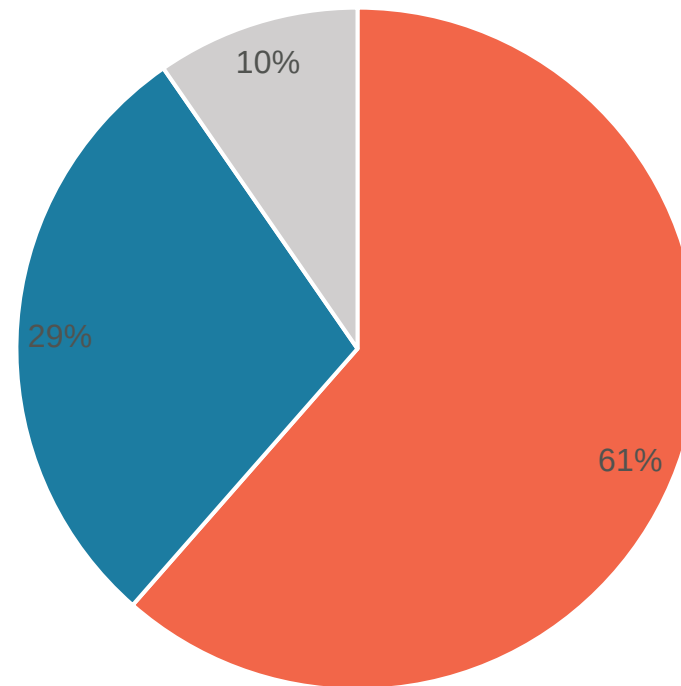

6 av 10 mener likere fordeling er det viktigste virkemiddelet – 3 av 10 mener økonomisk vekst er måten å utrydde fattigdom

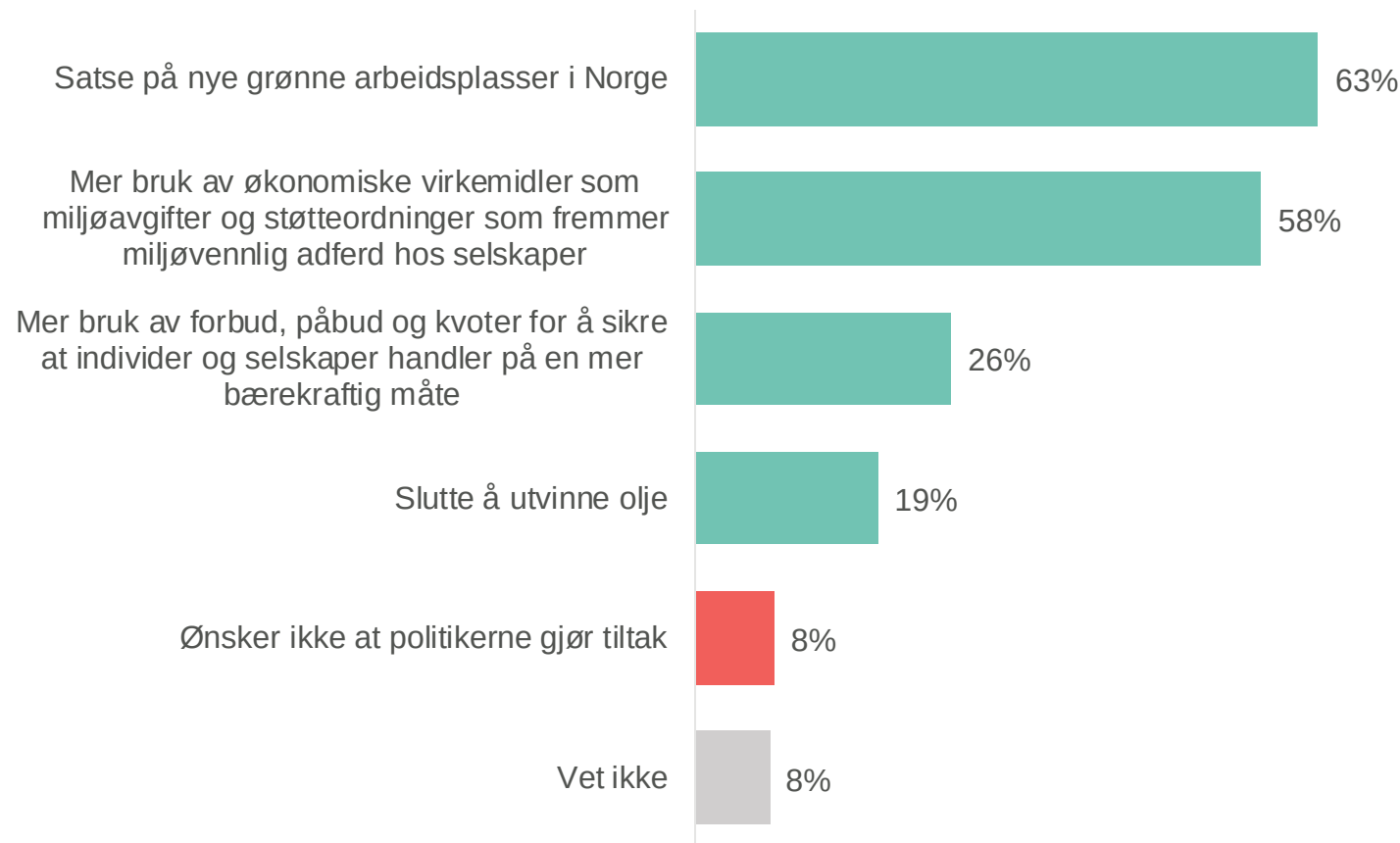
Kvinner og de med under 1 million i husstandsinnkomst svarer i større grad at det viktigste virkemiddelet for å utrydde fattigdom er likere fordeling av eksisterende ressurser og penger. I tillegg svarer signifikant flere i aldersgruppen 60 år+ at likere fordeling er viktigste virkemiddel, sammenlignet med dem mellom 40-59 år.

Blant de som svarer at økonomisk vekst er det viktigste virkemiddelet, er det signifikant flere under 60 år, menn og personer med over 1 million i husstandsinnkomst.

■ Likere fordeling av eksisterende ressurser og penger ■ Økonomisk vekst ■ Vet ikke

Ja til grønne arbeidsplasser og økonomiske virkemidler

Det er størst andel som mener politikerne bør prioritere å satse på nye grønne arbeidsplasser og bruk av økonomiske virkemidler som miljøavgifter og støtteordninger.

Signifikant større andel i den yngste aldersgruppen (15-29 år) mener politikerne må bruke forbud, påbud og kvoter, og sammen med de mellom 30-39 år mener signifikant flere i disse aldersgruppene at Norge må slutte med oljeutvinning (sammenlignet med 50-åringene).

Ønsker ikke tiltak

- Signifikant flere menn (13 % vs 3 % kvinner)
- Signifikant flere med lavere utdannelse (14 % vs 7 % av personer med bachelor og 4 % av personer med mastergrad)

Plast i havet, miljøgifter og søppel i naturen oppleves som de største truslene mot biologisk mangfold i Norge

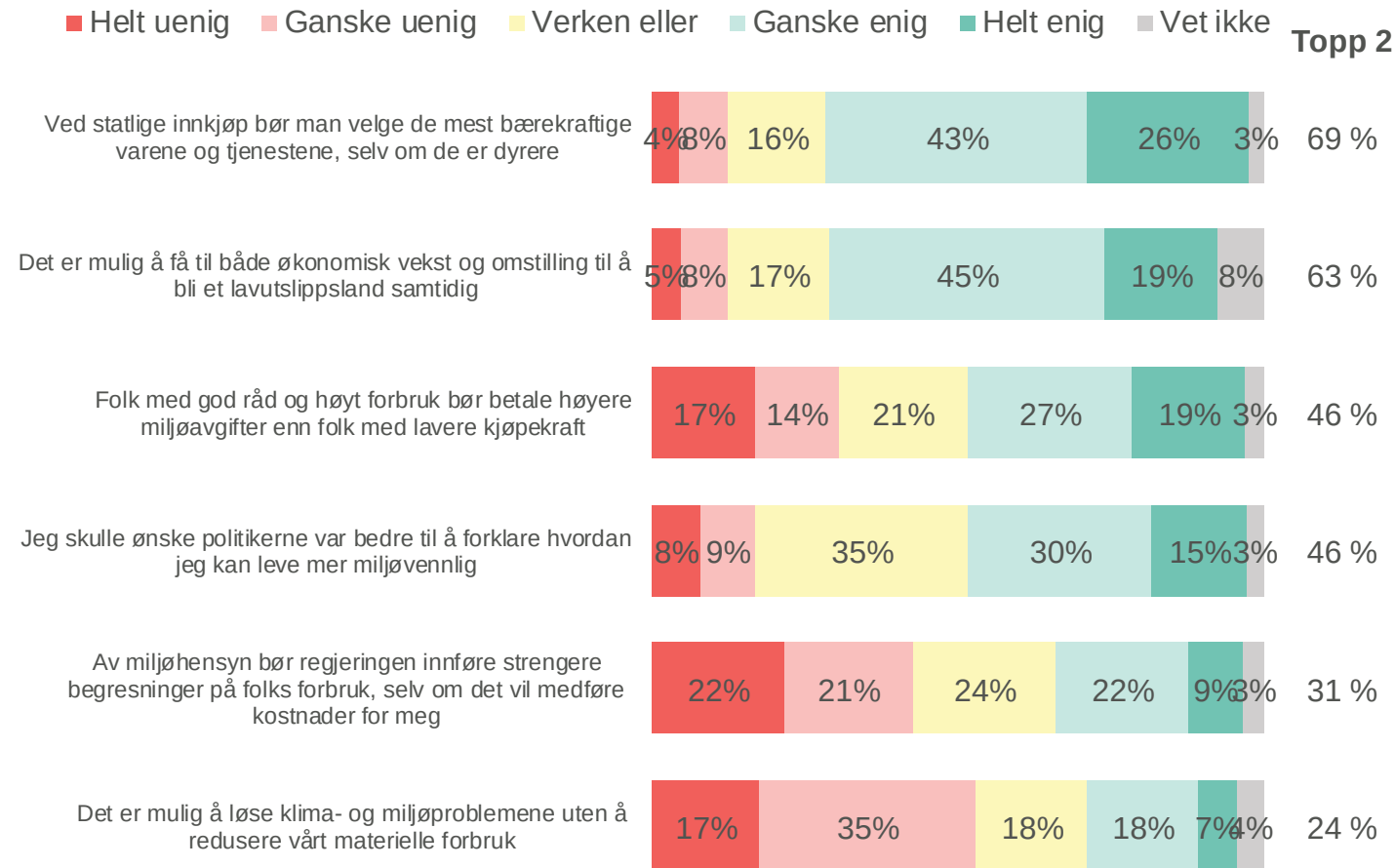

Det er flere signifikante forskjeller mellom kjønn og aldersgrupper.

- Kvinner mener i større grad at nye motorveier, høyt forbruksnivå, norsk oljeproduksjon, spredning av mikroplast i havet og tap av urskog, våtmark o.l. er aktiviteter som utgjør en trussel.
- Større andel i aldersgruppen 15-29 år mener søppel i naturen, endret klima og norsk oljeproduksjon er trusler mot biologisk mangfold.
- Både de yngste og de eldste mener i større grad enn andre aldersgrupper at nye motorveier truer biologisk mangfold.
- Personer over 50 år mener i større grad at sprøytemiddelbruk og spredning av miljøgifter utgjør en trussel.

Flertallet mener staten bør velge de mest bærekraftige løsningene, og at man kan få til både økonomisk vekst og grønn omstilling samtidig

Størst polarisering for utsagnet om å innføre strengere reguleringer på folks forbruk, selv om det vil medføre kostnader for en selv – 31 % er enig og 43 % er uenig i påstanden. Samtidig tror kun 24 % at det er mulig å løse klima- og miljøproblemene uten å redusere vårt materielle forbruk.

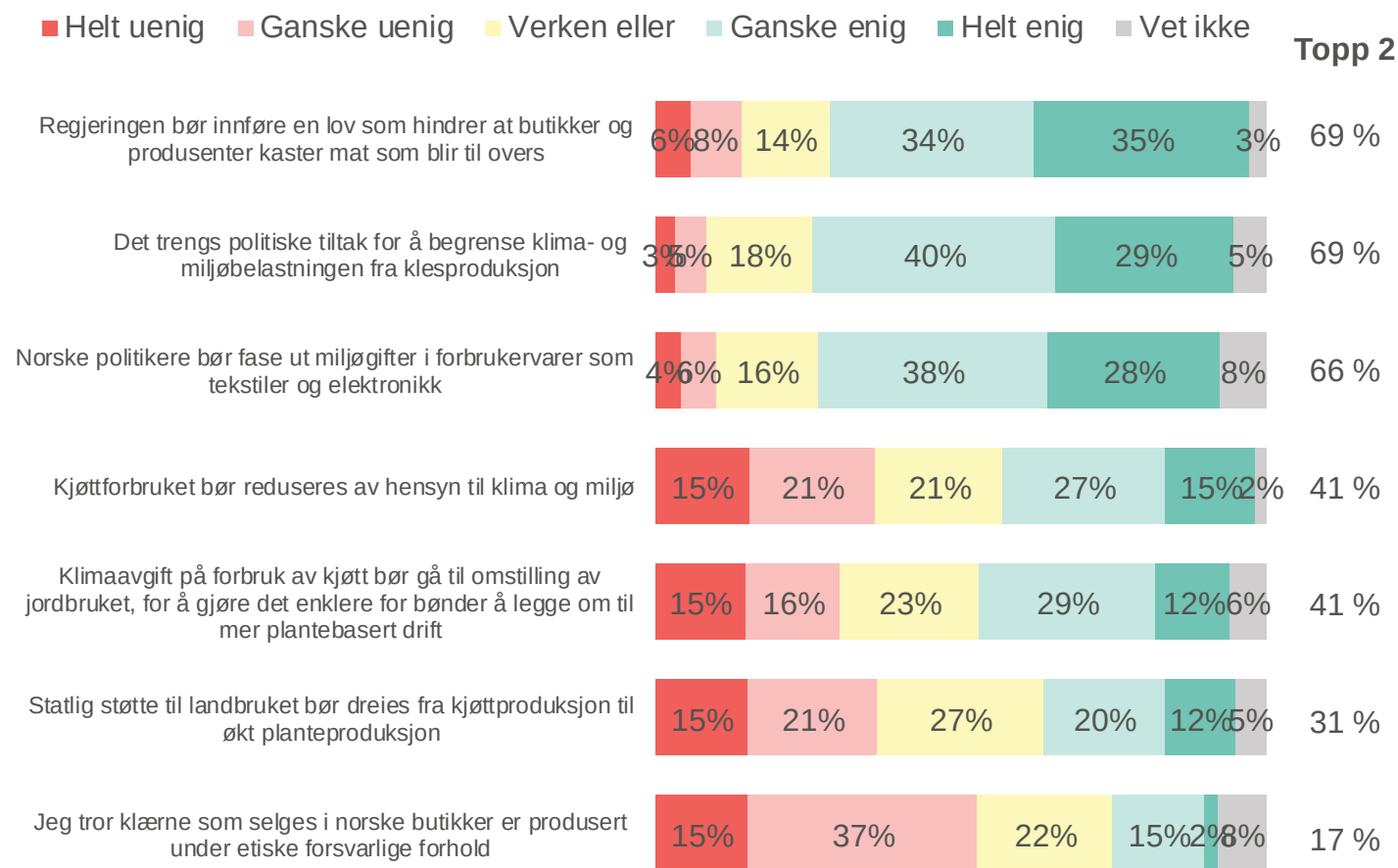
Menn mener i større grad at staten ikke skal velge de mest bærekraftige løsningene dersom det blir dyrere, det ikke er mulig å få til både økonomisk vekst og bli et lavutslippsland, at regjeringen ikke bør innføre strengere begrensninger på folks forbruk og at man kan løse problemene uten å redusere vårt materielle forbruk.

De som har høyest husstandsinnkomst er i størst grad uenig i at folk med god råd og høyt forbruk bør betale høyere miljøavgift.

46 % skulle ønske politikerne var bedre til å forklare hvordan de kan leve mer miljøvennlig – blant de yngste er andelen 56 %.

Flertallet for matkastelov, begrense belastning fra klesproduksjon og utfasing av miljøgifter i forbrukervarer – kjøttforbruk er mer polarisert

Nordmenn er i stor grad enige i at det trengs politiske tiltak for å begrense matsvinn, klima- og miljøbelastningen fra klesproduksjon og miljøgifter i forbruksvarer. På kjøttforbruk er det derimot uenighet om staten skal blande seg inn.

Merk også at kun 2 av 10 tror klærne som selges i norske butikker er produsert under etiske forsvarlige forhold.

Igjen er menn mest uenig i utsagnene:

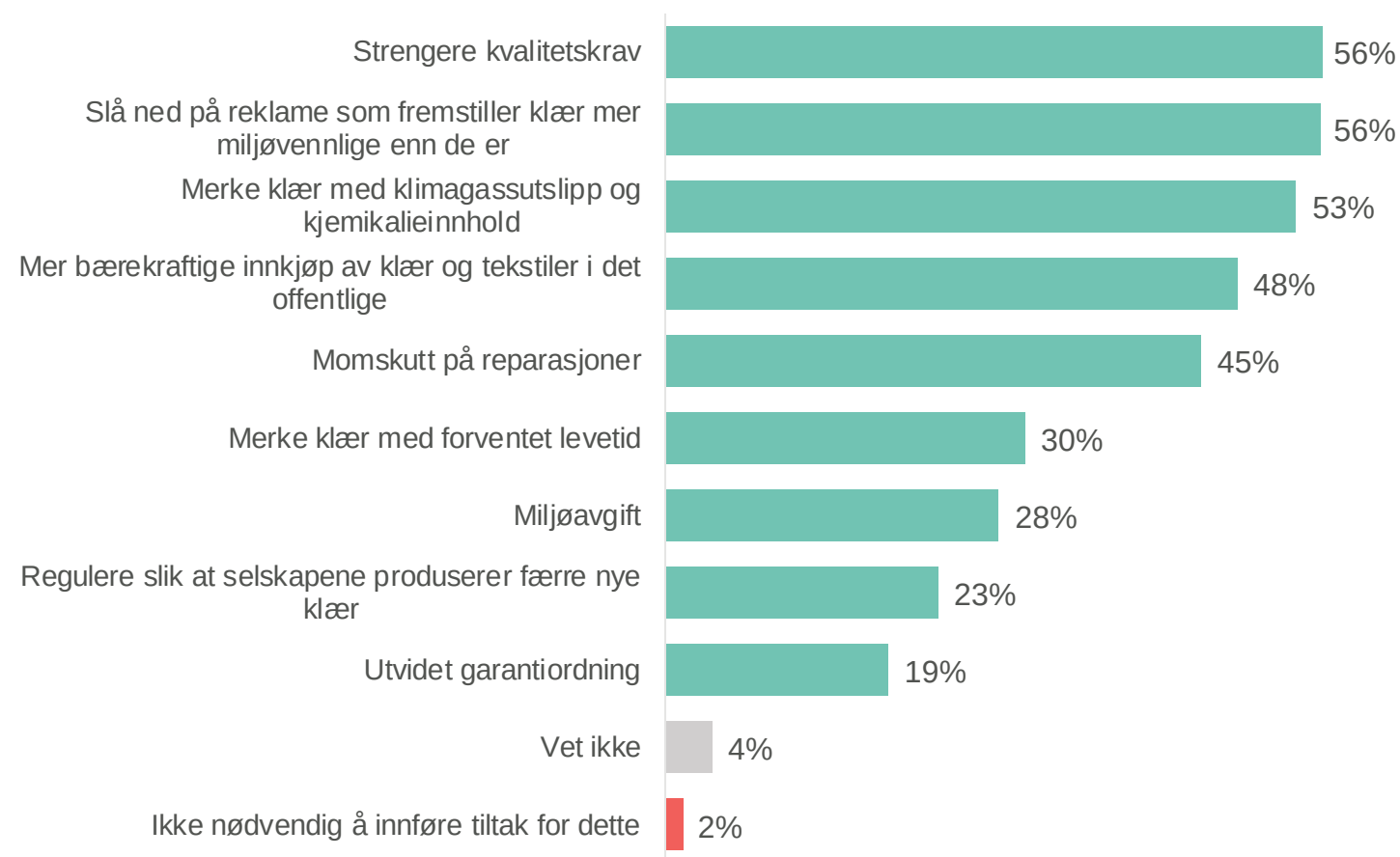
- 12 % uenige i at det trengs politiske tiltak for å begrense klima- og miljøbelastningen fra klesproduksjon
- 36 % er uenige i at klimaavgift på forbruk av kjøtt bør gå til omstilling av jordbruket (til mer plantebasert drift)
- 39 % er uenige i at statlig støtte i landbruket bør dreies fra kjøttproduksjon til økt planteproduksjon
- Kjøttforbruket bør reduseres av hensyn til klima og miljø (54 % menn er uenige)

n= 1014

? Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Strengere kvalitetskrav, korrekt fremstilling i reklame og merking av klimagassutslipp/kjemikalieinnhold oppleves som viktigste tiltak

Blant de som mener det trengs politiske tiltak for å begrense klima- og miljøbelastningen fra klesproduksjon oppleves det viktigst med strengere kvalitetskrav, slå ned på reklame som fremstiller klær mer miljøvennlig enn de er, og merke klær med klimagassutslipp og kjemikalieinnhold.

Momskutt på reparasjoner og mer bærekraftig innkjøp av klær/tekstiler i det offentlige kommer også høyt opp på listen over viktige tiltak.

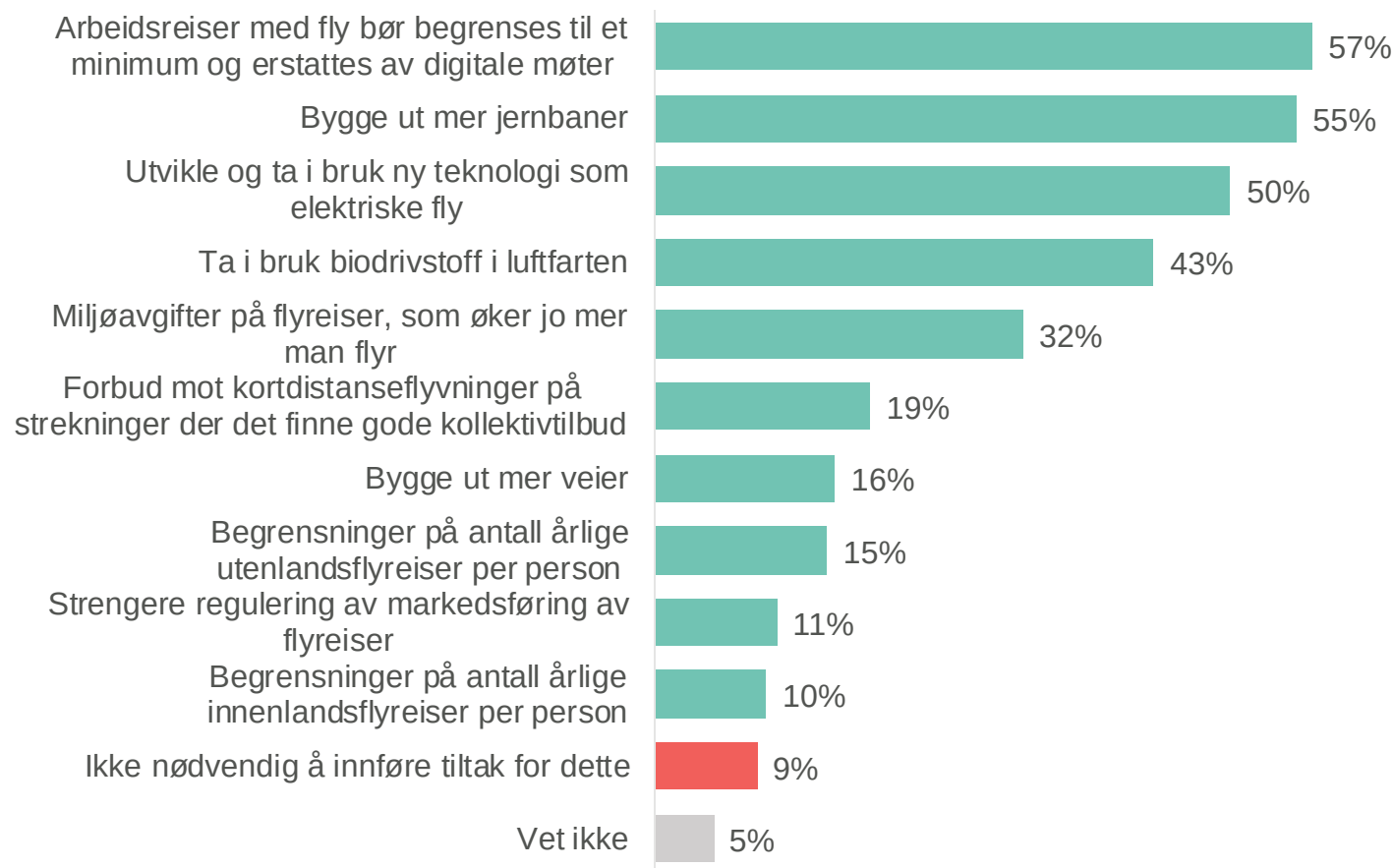
n= 699

? Hvilke tiltak for å begrense klima- og miljøbelastningen fra klær synes du er viktigst? Flere svar mulig. (filter: De som er enige i at det trengs politiske tiltak for å begrense klima- og miljøbelastningen fra klesproduksjon)

Redusere klimagassutslipp fra flytrafikken

Flertallet er enig i at arbeidsreiser med fly bør begrenses til et minimum og at det må bygges ut mer jernbaner

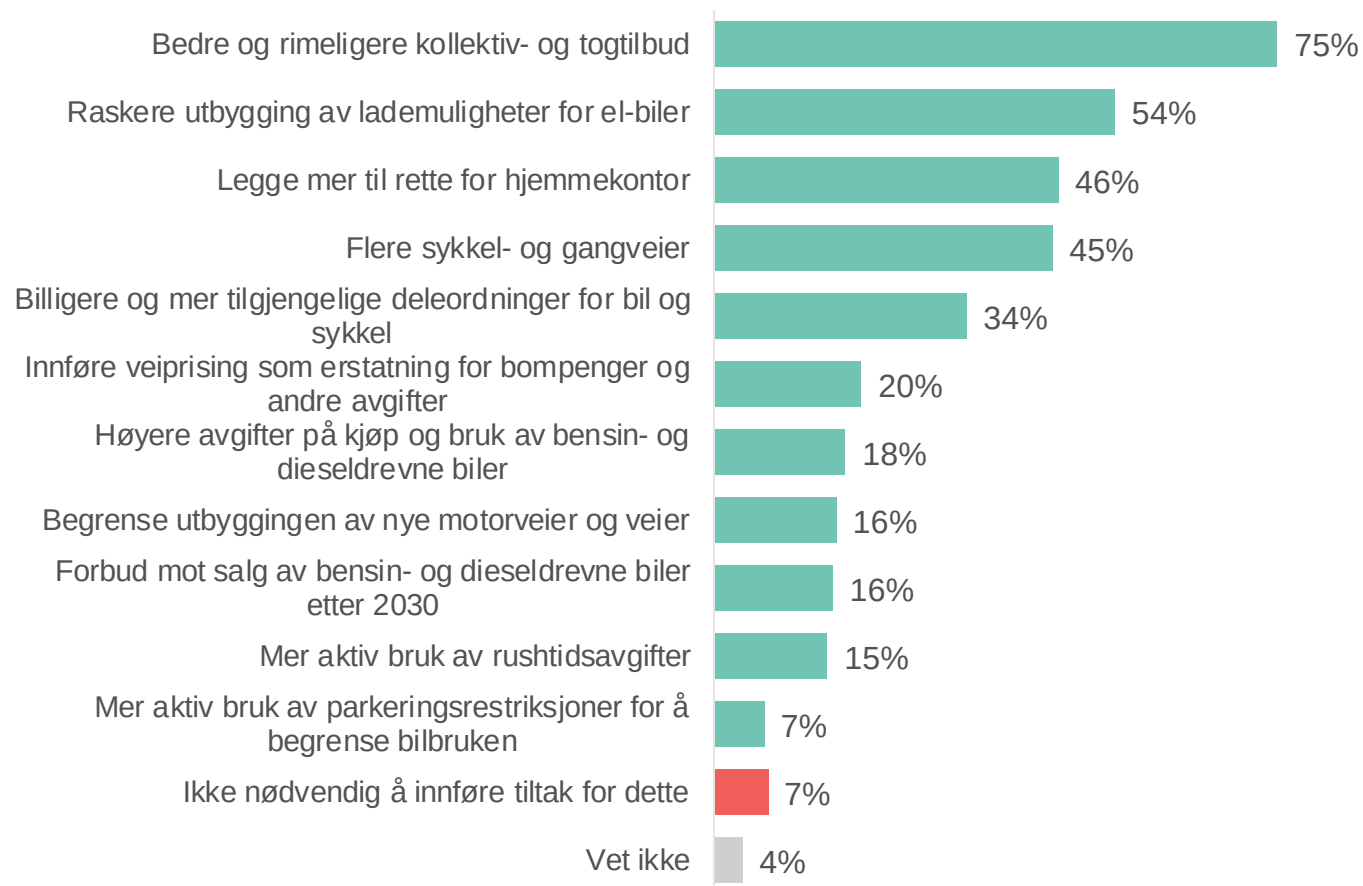
Menn mener i større grad at det bør innføres forbud mot kortdistanseflyvninger på distanser der det finnes gode kollektivtilbud, utvikle og ta i bruk ny teknologi, og bygge ut mer veier. Kvinner derimot, mener i større grad at arbeidsreiser med fly bør begrenses.

Kun 9 % svarer at det ikke er nødvendig å innføre tiltak for å redusere klimagassutslipp fra flytrafikken – 12 % menn versus 5 % kvinner.

Redusere klimagassutslipp fra personbiltrafikk i Norge

3 av 4 er enig i at Norge må utvikle bedre og rimeligere kollektiv- og togtilbud for å redusere klimagassutslipp fra personbiltrafikk

For å redusere klimagassutslipp fra personbiltrafikk i Norge er flest enige i at det må utvikles bedre og rimeligere kollektiv- og togtilbud. 82 % av kvinnene er enige i dette, sammenlignet med 69 % av menn.

Raskere utbygging av lademuligheter for el-bil kommer også høyt opp på listen – signifikant flere menn (57 %) enn kvinner (50 %) er enige.

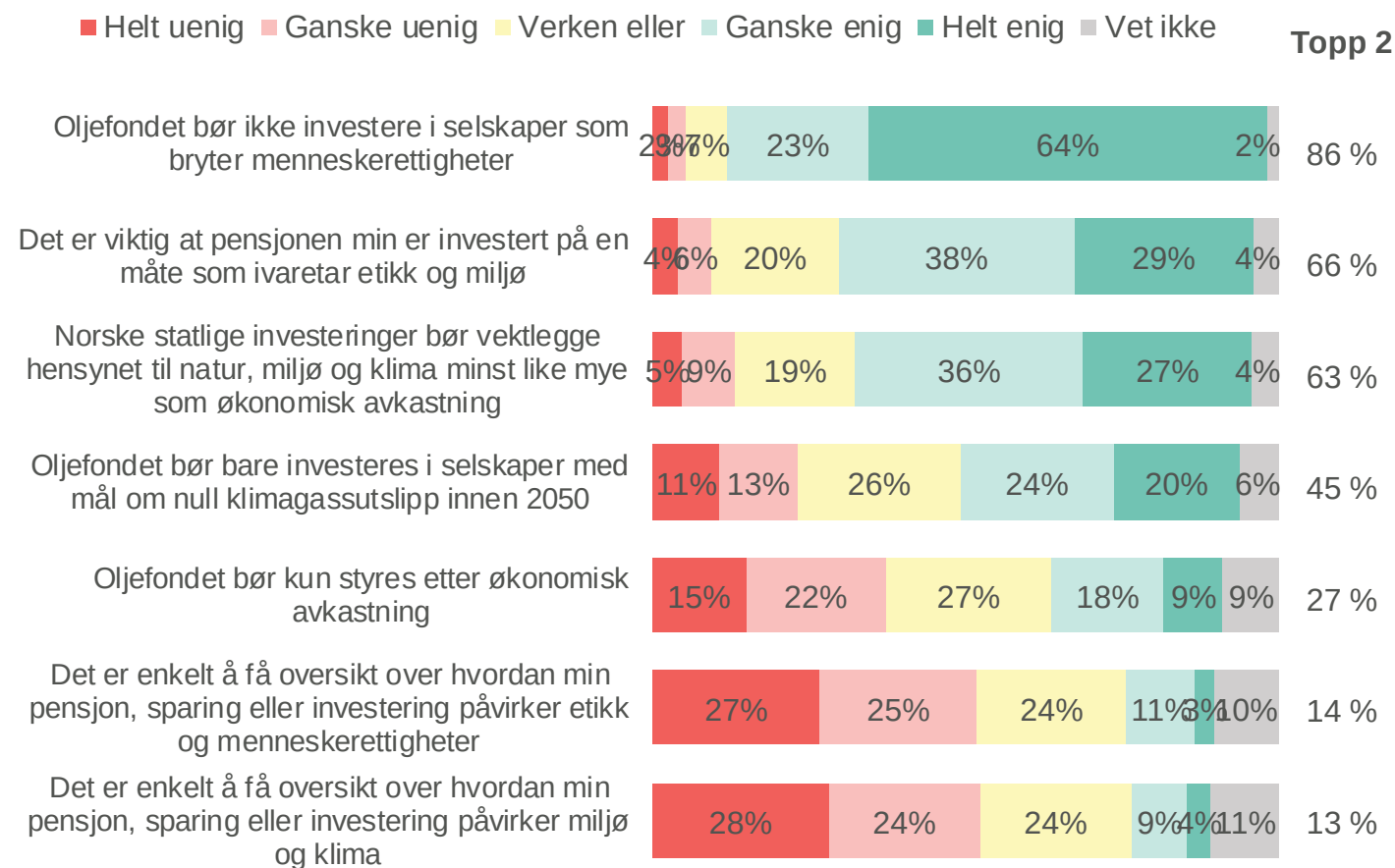
De yngste (15-29 år) er i større grad enig i tiltaket om billigere og mer tilgjengelige deleordninger. I tillegg er det også de yngste som i størst grad er enige i forbud og høyere avgifter.

Kun 7 % svarer at det ikke er nødvendig å innføre tiltak for dette. Signifikant flere menn og personer med lav utdanning.

Påstander om investeringer og Oljefondet

Flertallet er enige om offentlige midler bør investeres på en måte som ivaretar etikk og miljø, og ikke bryte menneskerettigheter

Flertallet er enige i at:

- Oljefondet bør ikke investere i selskaper som bryter menneskerettigheter
- Pensjonen er investert på en måte som ivaretar etikk og miljø
- Statlige investeringer bør vektlegge hensynet til natur, miljø og klima minst like mye som økonomisk avkastning

Det er derimot få som synes det er enkelt å få en oversikt over hvordan deres pensjon, sparing eller investering påvirker menneskerettigheter, etikk, miljø og klima.

Menn i størst grad uenig i at investeringer, pensjon og Oljefondet skal vektlegge hensyn til natur, miljø, klima, etikk og menneskerettigheter. I tillegg er større andel menn uenige i at Oljefondet bare bør investere i selskaper med mål om null klimagassutslipp innen 2050, og mest enig i at Oljefondet kun bør styres etter økonomisk avkastning.

n= 1014

? Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Opinion:

www.opinion.no

hei@opinion.no

[@opinionoslo](https://www.instagram.com/opinionoslo)